

K. Kucnowski

- kopia zwrócić na stronę i przekazać do kancelarii KRIR i woj. izb rol.

**MINISTERSTWO ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

*Sekretarz Stanu
Szymon Giżyński*

Znak sprawy: OPS.dws.073.2.2020

Warszawa, dnia 28 kwietnia 2020 r.

NR: 1058 PC MS
WPLYN.

2020-05-04

Krajowa Rada Izb Rolniczych

Pan

Wiktor Szmulewicz

Prezes

Krajowej Rady Izb Rolniczych

Szanowny Panie Prezeme!

W odpowiedzi na pismo Krajowej Rady Izb Rolniczych z dnia 02.04.2020 r., znak: KRIR/KK/351/20, dotyczące wniosków z posiedzenia Rady Powiatowej Kujawsko-Pomorskiej Izby Rolniczej Powiatu Świeckiego, poniżej przedstawiam informacje.

Odnosząc się do kwestii udzielania dopłat z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany uprzejmie informuję, że od kwietnia br. realizowane są dopłaty z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany za 2019 r.

W 2020 r., zgodnie z rozporządzeniem zmieniającym rozporządzenie w sprawie terminów składania wniosków o przyznanie dopłaty z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany oraz terminu i sposobu wypłaty tej dopłaty (Dz. U. poz. 46), termin składania wniosków o dopłaty za 2020 r. rozpoczyna się 25 maja.

Odnosnie monitoringu suszy rolniczej uprzejmie informuję, że zgodnie z definicją określoną w ustawie z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2019 r. poz. 477), susza oznacza szkody spowodowane wystąpieniem, w dowolnym sześciodekadowym okresie od dnia 21 marca do dnia 30 września danego roku, spadku klimatycznego bilansu wodnego poniżej określonej wartości dla poszczególnych gatunków lub grup roślin uprawnych oraz gleb.

Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach (IUNiG-PIB), zgodnie z ww. ustawą, ogłasza występowanie suszy rolniczej, gdy obliczone wartości

klimatycznego bilansu wodnego (KBW) dla gminy są niższe od wartości krytycznych KBW określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 kwietnia 2019 r. w sprawie wartości klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych grup i gatunków roślin uprawnych i gleb (Dz. U. poz. 739). Dla wszystkich monitorowanych 14 grup i gatunków roślin opracowywane są co dekadę mapy i tabele przedstawiające zasięg suszy rolniczej. Monitoring Suszy Rolniczej w Polsce prowadzony jest dla następujących grup i gatunków roślin: zbóż ozimych, zbóż jarych, kukurydzy na ziarno, kukurydzy na kiszonkę, rzepaku i rzepiku, ziemniaka, buraka cukrowego, chmielu, tytoniu, warzyw gruntowych, drzew i krzewów owocowych, truskawek oraz roślin strączkowych. Wystąpienie wartości krytycznej oznacza obniżenie plonów o 20% z powodu deficytu wody. To obniżenie plonów wyznaczone jest dla gminy dla danego roku w stosunku do plonów uzyskanych przy średnich wieloletnich warunkach pogodowych.

Zatem, system monitoringu suszy rolniczej w Polsce ma za zadanie wskazywać obszary, na których wystąpiły straty spowodowane suszą w uprawach uwzględnionych w ustawie o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich.

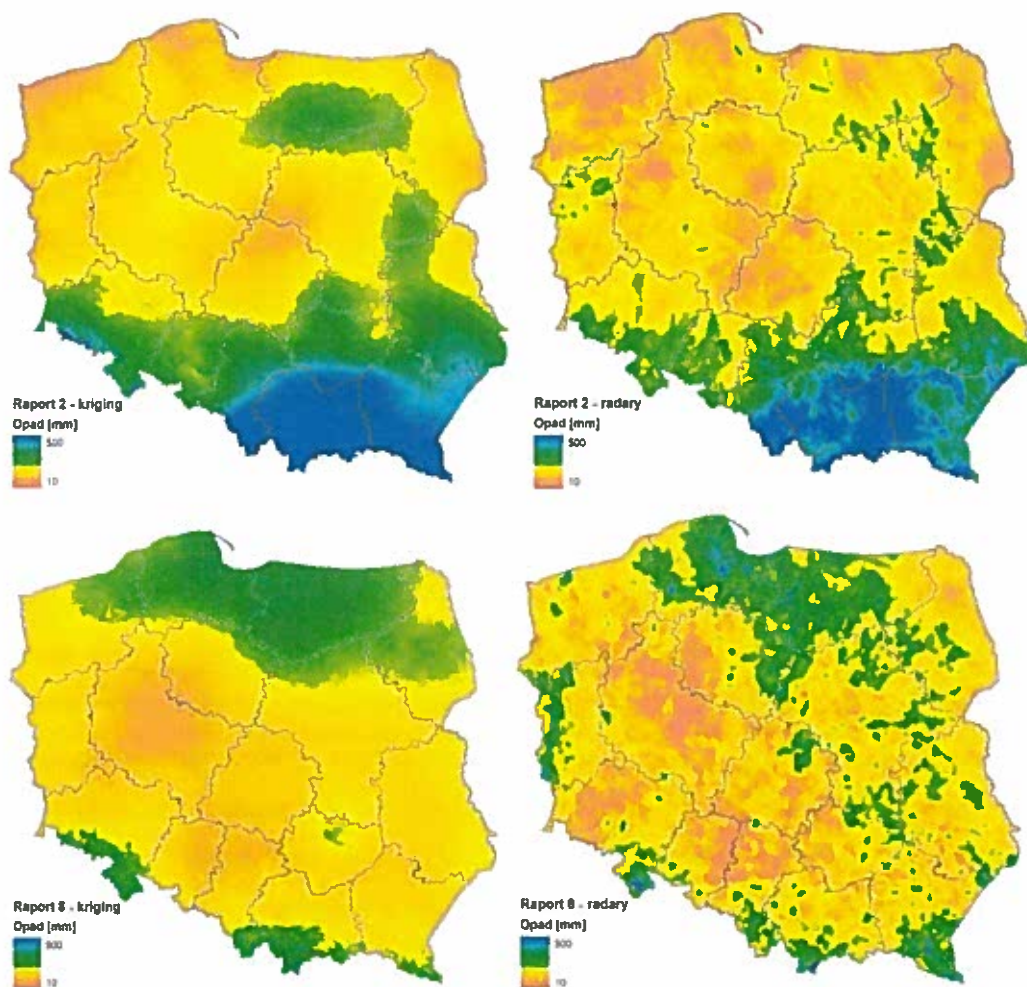
Jednocześnie uprzejmie informuję, że IUNiG-PIB w prowadzonym systemie monitoringu suszy rolniczej (SMSR) określa tylko i wyłącznie straty w plonach wynikające z niedoboru wody. Instytut zdecydowanie rozróżnia przyczyny i skutki wielorakich niekorzystnych warunków pogodowych na stan upraw i zdaje sobie sprawę, że susza jest tylko jednym z elementów powodujących obniżenie plonów. Należy również zauważyć, że inne niekorzystne warunki pogodowe, jak również nie stosowanie w odpowiednim czasie zabiegów agrotechnicznych czy termin rozpoczęcia prac agrotechnicznych, również istotnie wpływają na obniżkę plonów roślin uprawnych.

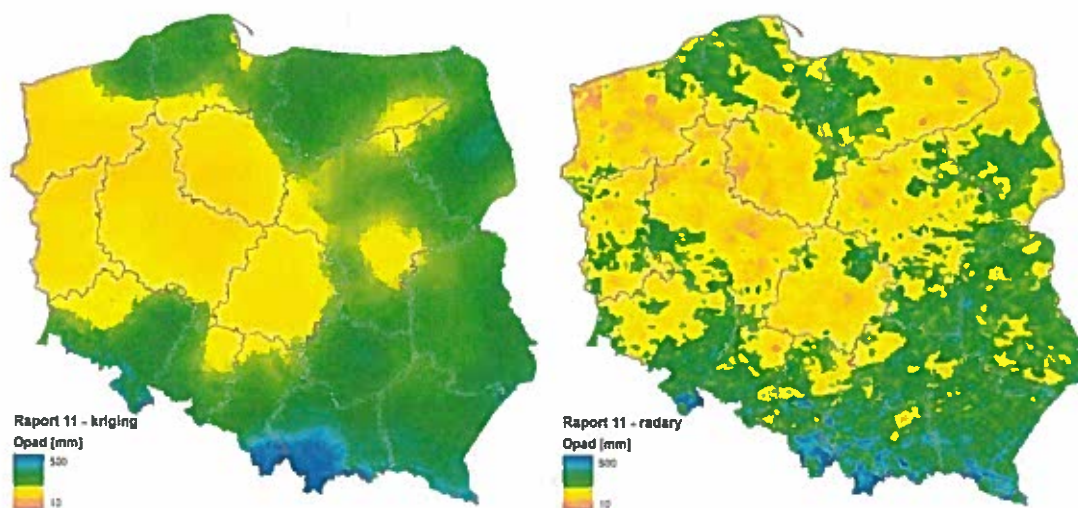
Niezależnie od powyższego, w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi prowadzone są analizy, mające na celu wdrożenie nowych technologii w rolnictwie, w tym teledetekcji. Niewątpliwie teledetekcja jest narzędziem umożliwiającym wnikliwą obserwację stanu i procesów zachodzących w rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Rozwój technologii obserwowany w ostatnich latach wskazuje, że niebawem metody zdalnej obserwacji będą głównymi metodami analitycznymi i w dużym stopniu wyeliminują bezpośrednie obserwacje. Jednak w najbliższych latach technologie zdalnej obserwacji ziemi nie wyeliminują w pełni innych metod. Powodem tego są ograniczone możliwości prowadzenia obserwacji w zakresie widzialnym i w podczerwieni (głównie ze względu na zachmurzenie) oraz wciąż prowadzone są prace naukowo-badawcze nad interpretacją danych radarowych. Niemniej jednak, metody teledetekcyjne są obecnie implementowane w SMSR prowadzonym przez IUNiG-PIB i od bieżącego roku będą stanowić jeden z elementów modelowania map klimatycznego bilansu wodnego.

Przedstawiając powyższe, pragnę poinformować, że w celu umożliwienia efektywnego wdrożenia teledetekcji w SMSR Instytut nawiązał współpracę z Poznańskim Centrum Superkomputerowo-Sieciowym. Centrum posiada zaawansowaną infrastrukturę obliczeniową i bazodanową, dzięki której istnieje możliwość efektywnego gromadzenia satelitarnych danych obrazowych oraz ich przetwarzania. Zatem 2020 r. przyniesie zmiany w analizowaniu przez

IUNG-PIB danych meteorologicznych. Dotychczasowe mapy opadów, które były interpolowane na podstawie danych pochodzących z sieci stacji meteorologicznych, będą uzupełniane mapami opadów bazujących na danych z radarów naziemnych sieci POLRAD. Mapy opadów będą kartowane opracowanym autorsko w IUNG-PIB algorytmem, którego danymi wejściowymi będą: dane radarowe poziomu GRS, dane opadowe z sieci monitoringu suszy IUNG-PIB oraz model wysokościowy. Modyfikacja ta pozwoli przede wszystkim na znaczące uszczegółowienie zasięgu opadu, w tym epizodycznych i burzowych (rysunek 1). Dzięki temu będzie można zróżnicować opady na obszarze gmin, a najmniejszą efektywną jednostką określającą wartość opadu będzie pixel o rozmiarze 250x250 metrów. W związku z tak daleko idącym uszczegółowieniem zróżnicowania pól opadowych, będzie możliwe praktycznie określanie wpływu suszy dla poszczególnych pól. Po pierwszym (pilotażowym) roku, funkcjonalność ta pozwoli na pełną kalibrację nowej metody w SMSR.

Proponowane podejście wiąże się z wystarczającym określeniem wpływu warunków środowiskowych decydujących o plonowaniu, czyli w sposób precyzyjny zostanie określony opad atmosferyczny, ewapotranspiracja oraz warunki glebowe. Natomiast o zróżnicowaniu plonu tej samej uprawy na sąsiadujących polach, będzie decydować tylko agrotechnika.

Rysunek 1. Porównanie map opadu interpolowanymi (metoda stosowana w SMSR do 2019) z mapami radarowymi.

Źródło: IUNG-PIB.

Ponadto, w bieżącym roku, na podstawie porozumienia z Poznańskim Centrum Superkomputerowo-Sieciowym, opracowywany został przez Instytut system monitoringu całej przestrzeni rolniczej w kraju z zastosowaniem następujących zobrazowań satelitarnych:

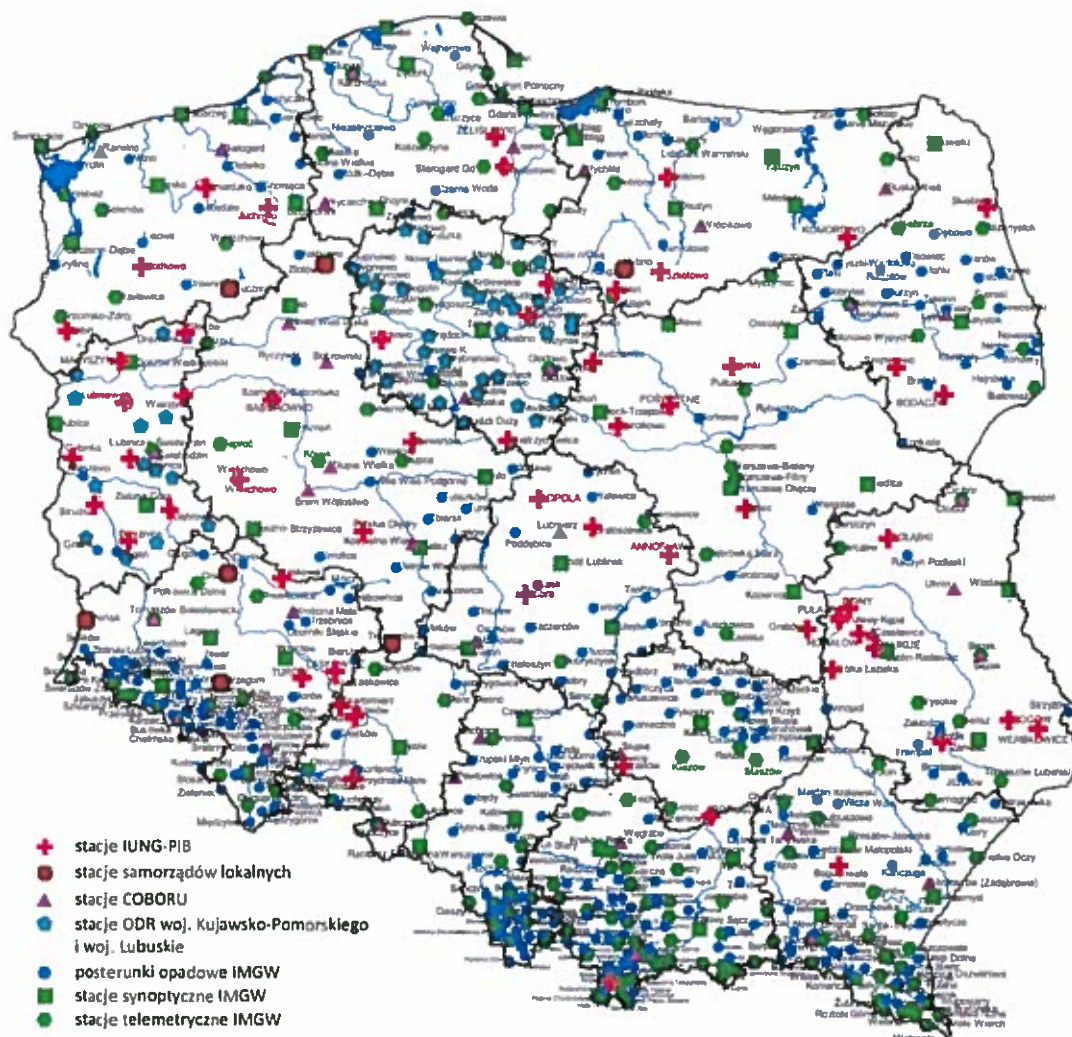
- Sentinel-1: wysokorozdzielcze zdjęcia radarowe,
- Sentinel-2: wysoko rozdzielcze zdjęcia w zakresie widzialnym i podczerwieni,
- Landsat-8: zdjęcia w zakresie widzialnym, podczerwieni i termalne.

Docelowo pion teledetekcyjny ma wspierać, weryfikować i analizować zasięg oraz stan upraw w skali poszczególnych działek rolnych. W 2021 r. zostanie włączony pilotażowo do SMSR, a pełną funkcjonalność analityczną ma uzyskać w 2022 r.

Rozważając wprowadzenie metod teledetekcyjnych w SMSR, należy zwrócić uwagę na sieć stacji meteorologicznych, która jest rozbudowywana w każdym roku prowadzenia monitoringu (w 2007 r., tj. w pierwszym roku prowadzenia SMSR dysponowano danymi meteorologicznymi pochodzącymi z 227 stacji, a obecnie jest ich 715). Jest ona odpowiedzią na braki tych stacji, zwłaszcza na Niżu Polski, w systemie IMGW-PIB, który skierowany jest przede wszystkim na monitoring zagrożenia powodziowego. Sytuację tę obrazuje mapa na rysunku 2, która przedstawia trend lokalizowania stacji i posterunków opadowych IMGW-PIB w górach i obszarach dorzeczy na południu kraju. Natomiast na Niżu Polskim ilość tych stacji jest ograniczona, przez co kartowanie map opadów jest utrudnione i w niektórych regionach może budzić poważne wątpliwości. Odpowiedzią na tą sytuację jest systematyczne uzupełnianie sieci przez lokalizację kolejnych stacji w regionach rolniczych pozbawionych takiej infrastruktury. Sieć SMRS wykorzystuje również stacje meteorologiczne innych instytucji (COBORU, ODR), co znacznie poprawia wyniki monitoringu suszy oraz wpływa na optymalne wykorzystanie środków pochodzących z budżetu państwa. Obecnie stacje IUNG-PIB

stanowią ważny element osłony meteorologicznej rolnictwa w Polsce. Stanowią też istotny element we wdrażaniu metod satelitarnych, które w najbliższych latach będą musiały być weryfikowane w oparciu o dane naziemne.

Należy również zauważyć, że sieć stacji meteorologicznych IUNG-PIB uzupełniana jest siecią monitoringu wilgotności gleby, co podnosi możliwości implementacji metod zdalnych (Rysunek 3).

Rysunek 2. Stacje meteorologiczne SMSR. Źródło: IUNG-PIB.

Naturalne zróżnicowanie retencji wody w środowisku wynika głównie ze zmiany uziarnienia gleby i ma bezpośredni wpływ na poziom zagrożenia suszą i straty powstałe w płonach. Aktualnie w SMSR wykorzystywana jest mapa kategorii podatności gleb na suszę, która odzwierciedla potencjalną retencję wody ogólnie dostępnej (WOD) dla roślin. Mapa kategorii opracowana została na podstawie informacji o uziarnieniu oraz kompleksach rolniczej przydatności gleb zawartej na mapie glebowo-rolniczej w skali 1:25 000. Stosunki wodne gleb położonych w zasięgu oddziaływania wód gruntowych uległy w ostatnich kilkudziesięciu latach zmianie na skutek zmian klimatycznych oraz oddziaływania systemów melioracji wodnych. Zmiany te dotyczą głównie gleb organicznych, trwałych użytków zielonych, ale również gleb mineralnych gruntów ornych położonych w naturalnych

obniżeniach i pozostających pod wpływem oddziaływania wód gruntowych, a także gleb trwałych użytków zielonych przekształconych w ostatnich latach na grunty orne. Prawidłowe ustalenie stosunków wodnych oraz właściwe określenie kategorii podatności wymienionych gleb na suszę wymaga wykorzystania dodatkowej informacji o aktualnym poziomie wód gruntowych. Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy jest w trakcie opracowania Mapy hydrogeologicznej Polski (MhP), która obejmuje również wyznaczenie pierwszego poziomu wodonośnego. Zakończenie zaplanowane jest na lata 2024-2025. Pozyskanie informacji o głębokości zalegania wód gruntowych na obszarach, na których stosunki wodne uległy znaczącym zmianom w ostatnich kilkudziesięciu latach umożliwi znaczne zwiększenie dokładności oceny zagrożenia suszą w SMSR i oceny strat plonów wywołanych przez suszę.

Rysunek 3. Sieć monitoringu wilgotności gleby. Źródło: [IUNG-PIB](#).

Zatem, w bieżącym roku nie jest planowane zastąpienie SMSR prowadzonego przez IUNiG-PIB, a tym samym zmiany przepisów ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich.

Szymon Giżyński
SEKRETARZ STANU
Szymon Giżyński